

Castell d'Orpí

Orpí

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Castell d'Orpí. 08787. Orpí
Emplaçament	Està situat al nucli d'Orpí. El primer edifici que ens trobem en arribar-hi.
Alçada:	482
Coordenades:	
Latitud:	41.51875
Longitud:	1.57545
UTM Est (X):	381136
UTM Nord (Y):	4597325

Classificació

Número de fitxa	08152 - 42
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Romànic Gòtic Contemporani
Segle	X-XV-XX
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	Ha estat restaurat recentment. Tot i que no es conserva cap element d'interès més enllà de la mateixa torre poligonal. La façana sud de l'edifici contigu, s'hauria de restaurar.
Protecció	Legal
Tipus de protecció:	BCIN
Europea – Atributs inspire:	National Monument Record – Defensa
Observacions protecció:	BCIN, 1152-MH / R-I-51-5578 / Decret / 22/04/1949 / BOE / 05/05/1949
Data aprovació:	dv., 22/04/1949 - 12:00
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada

Titular: 1275204CF8917N0001DF
Autoria de la fitxa Jordi Seró i Ferrer. IN SITU SCP
Data de registre de la fitxa: dl., 13/10/2014 - 02:00

Descripció

Estat situat al nucli d'Orpí, on el veiem només arribar-hi. Tot el conjunt ha estat restaurat recentment, i actualment té funcions d'habitatge, restaurant i allotjaments rurals. Formen el conjunt la torre i diverses edificacions. Del Castell d'Orpí actualment solament es conserva una torre poligonal, ben restaurada, integrada en un gran casalot. La torre té sis cares però amb dues cares quasi fusionades i de forma curvilínia, les quals al mateix temps, conjuntament amb el fragment que les uneix, mostren un aparell diferenciat amb relació a les altres cares. Constava de tres pisos separats amb voltes de pedra i que actualment no es conserven. L'aparell de la meitat sud, corresponent a la part netament poligonal, és fet amb carreus de pedra de mides mitjanes, ben carejats i disposats en filades horitzontals. L'aparell de la meitat nord, on els murs adopten formes arrodonides, a diferència de l'altre, ha estat obrat amb carreus més petits, poc devastats i col·locats de manera irregular. Envoltant la torre, trobem un conjunt d'edificis on cal destacar-hi l'ubicat a l'est i al nord del conjunt d'una alçada considerable i amb una gran quantitat de finestres (algunes d'elles obertes en la restauració recent). Cal esmentar els grans contraforts situat a l'est i el gran portal adovellat situat a la façana nord. Aquesta façana tal com es pot observar, ha patit diverses modificacions que han desfigurat l'estètica de l'edifici. La resta d'edificacions que trobem a l'ala oest, són de construcció més recent i donant un aspecte històric que crea certa sintonia en el conjunt, amb l'ús d'arcs mig punt en les obertures i passadissos interiors. A l'interior de l'edifici, no trobem cap element visible que ens recordi l'arquitectura primitiva del mateix.

Història

El terme d'Orpí es troba documentat ja el 978, quan apareix en la confirmació que féu Benet VII al bisbe Fruïà de Vic del seu bisbat. Les primeres notícies del castell d'Orpí són de l'any 987, en què apareix com una de les afrontacions en un document de donació d'unes terres situades dins el terme del castell de Miralles, feta pel comte Borrell a l'església de Sant Pere de Vic. Torna a sortir esmentat el 1005, quan la vescomtessa Geribergera dona al monestir de Sant Cugat del Vallès una sèrie d'alous situats al castell d'Orpí. El 1095 surt esmentat de nou en l'acta de donació que fa Deodat de Claramunt a la seva muller, Beatriu, del castell de Miralles. Al final del segle XII trobem de nou el castell d'Orpí com un dels límits territorials per indicar el terme de la fortalesa de Miralles en un document de concòrdia signat entre Guillem de Claramunt i la seva muller, Adalaida, sobre les castlanies de l'esmentat castell de Miralles. Segons l'historiador E. Fort i Cogul, posseïa la castlania de la fortalesa d'Orpí des de l'any 1199 fins a mitjan segle XIII una família cognominada Castellar. El 1205 tenia uns certs drets sobre l'esmentat castell Ramon Guardia, marit de Saurina de Claramunt, ja que en testà juntament amb altres possessions al seu fill, Guillem. El 1264 és Guillem d'Aguiló el que ven a Ramon de Castellolí els drets que ell té sobre el terme i el castell d'Orpí. El 1222, Ponç d'Orpí va vendre el castell de la Roqueta, o una castlania d'ell, a Ramon d'Avinyó. Sembla ésser, però, que podem resoldre que la família Orpí era la que exercia la castlania major d'aquest castell, a la vegada que els vescomtes de Cardona —entroncats amb els Claramunt— gaudien de la senyoria de l'indret. De fet, Orpí, com Claramunt i una munió de castells i feus, constituïen el vescomtat de Cardona quan, el 1314, Ramon Folc subjectà els dominis del casal dels Cardona, prohibint-ne l'alienació, ni amb transmissions familiars, ni de cap manera, deixant vinculats els seus territoris. Els excessos del cavaller Ramon Tor, senyor del castell d'Orpí, comportaren la intervenció reial l'any 1320 amb la destrucció parcial del castell arribant a ser reconstruït ben aviat amb l'aixecament de l'actual torre conservada. Quan, el 1375,

el rei Pere el Cerimoniós erigí el comtat de Cardona, anomenà les localitats que estarien subjectes al nou comte on no hi manca la menció del «castrum de Orpino». El 30 d'agost del 1400, el sobirà (Martí l'Humà) prometia que diversos llocs o castells —entre ells, Orpí— que solien ésser de la sotsvegueria d'Igualada, no serien mai alienats d'aquesta sotsvegueria ni de la vegueria de Barcelona. El 1677 juntament amb el terme, és adquirit per Juan Serrals a la família aragonesa d'Ortal per 9.500 lliures catalanes. Els Serrals i els seus descendents, els Padró, ho van mantenir fins a la finalització de l'època senyorial. Finalment, el nom del castell d'Orpí sona amb motiu de la campanya de les forces catalanes en l'any crucial 1714: el marquès del Poal hi havia disposat l'allotjament de tropa. Orpí fou, en aqueixa guerra de Successió, bombardejat per les forces borbòniques. El Castell fou restaurat a inicis del segle XXI.

Bibliografia

AA.VV. (1992). Catalunya Romànica. Vol. XIX. L'Anoia. Barcelona: Fundació Enciclopèdia Catalana
ROCA CATALÀ, P. (1976) "Orpí" a Castells Catalans. Vol.V. Ed. Dalmau.

